

jo at bemærke, at den Regel, at der ikke maa cesses Arbejde af dem om Søndagen, er forbunden med meget vidtgribende Undtagelser, idet den nemlig ikke skal være til Hindrer for, at alle de Næringsbrug, hvis Haandterings Udøvelse efter sin Natur ikke taaler Standsning eller Ophold, kunne forlange Arbejde. Det er i og for sig et meget ubestemt Begreb, hvad det er for Næringsbrug, hvis Haandterings Udøvelse efter sin Natur ikke taaler Standsning eller Ophold, og det er en Undtagelse, som allerede i temmelig betydeligt Omfang vil gjøre Hovedreglen betydningsløs. Nu kommer ogsaa dertil den Omstændighed, at jeg gaar ud fra, at de sociale Forhold siden 1845 have forandret sig meget i dette Punkt, saaledes at man nu ikke længere kan tænke sig eller har Grund til at tænke sig Arbeidere for de omtalte Næringsbrugere, navnlig Svendene, som saa afhængige Personer, at de ere udfatte for af deres Arbeidsgiver at blive tvungne til Søndagsarbejde imod deres Villie. Jeg antager, at Forholdene for Diebliffet have udvirket sig saaledes, at disse Mennesker meget godt ved Hjælp af den private Kontraktfriheds Brug kunne skaffe sig Frihed om Søndagen, isald de virkelig ønske det. En anden Klasse Personer, som omtales i Paragrafen, ere Læredrenge, Ljende og deslige Personer. For i vises Vedkommende mener jeg ogsaa, at Paragrafen giver saa ubestemte Regler, at den i Virkeligheden kun nytter dem lidt. Der staar nemlig ikke ubetinget sagt, at de ere berettigede til at forlange Frihed om Søndagen eller endogsaa kun at forlange Frihed i Gudstjenestetiden; der staar kun brugt det almindelige Udtryk, at Husbonden bør give dem Leilighed til flittig at besøge Gudstjenesten, men deri ligger ingenlunde, at de f. Ex. kunne forlange at være frie hver Søndag for at gaa i Kirke, thi flittigt at besøge Gudstjenesten behøver jo ikke at betyde, at man netop gaar hver Gang, der er Gudstjeneste. Det har i det Hele taget, synes mig, mere Karakteren af saadan en Slags moralisk Indskjælpelse, som Loven giver Husbonden, end egentlig af et Bud, der fra et retligt Synspunkt set kan have nogen synderlig beskyttende Virkning for Ljendet, ligesom jeg heller ikke tror, at det spiller nogen Rolle i det virkelige Liv. Jeg har derfor ment, at der i Virkeligheden ikke tabtes Noget for de arbejdende og tjeneude Klasser ved, at § 4 af Forordningen af 1845 traadte ud af Verden, og at indsette den med andre og henfigtsmæssigere Bestemmelser, tror jeg, man vilde være enig om, at der ikke var nogen Grund til at forsøge paa i denne Forbindelse, men at det er et Spørgsmaal, som maa løses efter andre Hensyn og hører ind under en anden Opgave, som formodentlig nok i en ikke fjern Fremtid vil finde sin Løsning.

Formanden: Den 2den Landstingsmand for 5te Kreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Oyeblik: Den skal blive ganske kort. Den ærede Minister gjorde ved sin Omtale af Undringsforslaget Nr. 4 opmærksom paa, at det var urigtigt, naar jeg sagde, at Skivefydning, der ikke er en offentlig Forlystelse, kunde finde Sted under Gudstjenesten, idet der staar i § 5, at støiende Dveller og Foretagender ikke maa finde Sted til den i § 1 anførte Tid, og at det ikke kan være Lov underkastet, at Skivefydning maa henhøre derunder. Jeg takker den ærede Minister særdeles for den Bemærkning; thi den er det bedste Bevis for, at § 5 trænger til en Omredaktion, og er den bedste anbefaling for Udvalgets Forslag; saaledes som § 5 nemlig nu er, er efter Ministerens Mening det at skyde til Skive lige op ad Kirken strafbart, men enkelt Sagt tiladt. Utsaa, naar der staar to Personer paa en Mark, af hvilke den ene skyder efter en Skive eller en Sten, saa bliver han straffet; men naar den anden skyder efter Fugle, har han Lov dertil. Jeg tror ikke, at jeg behøver at sige et Ord mere til Anbefaling af Lovforslaget.

Johansen: Ogsaa jeg skal fatte mig meget kort, ihvorvel der er flere Bemærkninger, jeg kunde ønske at gjøre til Udtalelser, der ere fremkomne mod mine Bemærkninger. Jeg skal kun tillade mig lige overfor den høitærede Justitsminister, der idag, som altid, udtalte sig særdeles klart og bestemt, hvilket jo er behageligt, uanset om man er enig med ham eller ikke, naar han fremhavde den Høiesteretsdom, der er falden i denne Sag, at sige, at jeg selvfølgelig er vidende om den, og jeg vil sige, at den baade respekteres og vil blive respekteret, og jeg er overbevist om, at i Tilfælde af, at et lignende Spørgsmaal kommer frem, vil Afgjørelsen paany blive den samme. Den vil jo, for at bruge et Udtryk af den høitærede Justitsminister, have sin Betydning, og den Stilling, man indtager her til Sagen, vil, set fra dette Standpunkt, ingen Betydning faae; men naar man kommer til at afgive sin Stemme angaaende dette nye Lovforslag, vil den Opfattelse, som det enkelte Medlem har, jo faae sin Vægt. Det kan ikke negtes, hvad den ærede Minister har udtalt, at det, at der her er en fast Bestemmelse for, at efter Kl. 4 om Søn- og Helligdagene have Borgerne Ret til at holde offentlige Forsamlinger, er et Fortrin og Fremskridt for en Bestemmelse som den, der nu ved Høiesteretsdommen er slaaet fast. Det vil jeg ikke bestride; men derimod vil jeg dog med Hensyn til Grundlovens § 88, som jeg tillod mig at fremhæve, sige, at jeg ikke ved min Udtalelse sigtede til, at Justitsministeren ved Forelæggelsen af Forslaget eller ved sine Betragtninger over dets Indhold har udtalt sig imod politiske Møder. Det tror jeg heller ikke laa i min Udtalelse; den er fremkommen saaledes, og maa i alt Fald opfattes saaledes, at det ikke var min Hensigt. Hvad det